

Het spel binnen uitbreiden naar buiten

“Voor kleuters is buitenspel van essentieel belang.

Een goed ingerichte speelplaats prikkelt kleuters om allerlei nieuwe ervaringen op te doen en om nieuwe vaardigheden te leren. Buitenspel geeft kleuters kansen om ervaringen op te doen rond spel, beweging en het zintuiglijke waarnemen.”

Als kleuterleidsters weten wij dat maar al te goed en we willen het ook graag realiseren, maar aan het inrichten van de speelplaats hangt vaak een duur prijskaartje en scholen hebben meestal niet de financiële middelen om alle plannen te verwezenlijken.

In dit artikel vind je daarom een aantal suggesties en ideeën om op een goedkope manier toch tegemoet te komen aan de exploratiedrang van kleuters, om hen zo de kans te geven om zich goed te voelen op de speelplaats en betrokken bezig te zijn. Ze krijgen ook de gelegenheid om het spel dat al bezig is in de klas buiten verder te zetten.

Een goed ingerichte speelplaats is ingedeeld in verschillende zones, ruimtes waar kleuters specifieke ervaringen kunnen opdoen. Mogelijke zones zijn o.a. een ruimte om te fantaseren, een creatieve ruimte, een plekje om te picknicken op een zomerdag, een natuurhoekje, een constructiezone met groot bouw materiaal, een zand- en waterzone, een rustig hoekje, een zone met groot bewegingsmateriaal, een ruimte met kleiner bewegingsmateriaal, een klimhoek en een zone voor rijdend materiaal.

De meeste speelplaatsen zijn al voorzien van een ruimte met groot en klein bewegingsmateriaal, van een klimhoek en van een zone voor rijdend materiaal. Vaak kunnen de kleuters er ook in een zandbak spelen met schopjes, harkjes en allerlei emmertjes en zandvormpjes.

Aan de nu volgende speelruimtes wordt meestal niet meteen gedacht als het om buitenspel gaat. We reiken daarom voor deze zones ideeën en suggesties aan die het spel van de kleuter enorm verrijken. Je kunt er meteen mee aan de slag: het is enkel een kwestie van materialen verzamelen. Daarbij kun je de hulp van de ouders inschakelen.

Het is belangrijk om het spel van je kleuters in de klas goed te observeren, want dat is de leidraad voor je aanbod op de speelplaats. Als je kleuters bijvoorbeeld intensief bezig zijn rond winkelen, is het leuk als ze verder kunnen shoppen op de speelplaats.

De fantasieruimte

In de fantasieruimte krijgen kleuters volop kansen om plannen te maken en die te realiseren in hun rollenspel. Dat stimuleert hen om samen te werken, om spelregels aan te nemen en scenario's op te bouwen.

Door hun gedachten, ideeën, gevoelens en fantasieën te verwezenlijken krijgen de kleuters meer zelfvertrouwen en wordt hun taalontwikkeling gestimuleerd.

Hun rollenspel in de klas kunnen ze ook buiten verderzetten en omgekeerd. Ze krijgen bovendien meer ruimte voor luidruchtig spel. Als kleuters toegang krijgen tot een scala van materialen, bronnen en mogelijkheden, kunnen ze hun buitenspel enorm verrijken.

Mogelijke materialen die je kunt verzamelen om dit rollenspel te stimuleren:

- lijsten, planken (van verschillende dikte en lengte), ladders, zware stukken materiaal, stukken plastic, plastic kratten (waarin brood, groenten enz. worden aangevoerd in de supermarkt), houten en plastic blokken, grote kartonnen dozen, buizen, klossen (met een grote diameter), stukken boomstam van verschillende soorten hout en van verschillende dikte en lengte, stukken tapijt en tapijttegels, bezemstelen, touwen, grote emmers, tape, elastiek, tenten ...
- voertuigen op wielen: trucks, duwkarren, buggy's, scooters, auto's ...
- speelboxen op wielen met allerlei materialen, zoals:
  1. verkleedkleden (overall, rubber handschoenen, uniformen, jurken, cowboy- en indianenspullen)
  2. allerlei accessoires (tassen, hoeden, politiepetten, koffers, manden)
  3. vakantiespullen (rugzakken, slaapzakken, kookmateriaal, picknickmanden),
  4. bouwvakkersmaterialen (helmen, speelgoedwerktuigen zoals schroevendraaiers, tangen, zaagjes, hamers, vouwmeters, riemen om deze werktuigen aan te hangen, gereedschapskisten)
  5. werktuigen van de mecaniciens, de behanger (ladders, (rol)borstels), de tuinman (schoffels, spaden, gietert), de dokter, de wegwerker ...
  6. materialen van thuis (oude fototoestellen, gsm's, mp3-spelers, verrekijkers, paraplu's, speelgoedgeld, portemonnees, handtassen, entreekaartjes voor kinderatracties)
  7. materialen uit de ziekenwagen, de bus, de trein, het vliegveld, van de camping, de carwash, de garage, de boerderij, een iglo, het tuincentrum, de buurtwinkel, de bibliotheek, het postkantoor, de dierentuin, uit het sprookjeskasteel, het land van de dino's, het piratenschip, van bij de politie, de brandweer, van de ijsjesventer, de pizzabezorger ...
- Ook boekjes en verhalen, rijmpjes en liedjes kunnen inspirerend zijn voor het spel van de kleuters.

De muzische ruimte

In de muzische ruimte leren de kleuters allerlei materialen en hun kleur, vorm en textuur kennen.

Ze ontdekken het verschil tussen het werken op horizontale en verticale oppervlakken.

Ze doen ervaringen op met allerlei technieken zoals schilderen, tekenen, sporen maken, drukken en modelleren en dat op groot en klein formaat.

Ze krijgen gevoel voor ruimte door het gebruik van 3D- en andere materialen, door het werken met recyclebaar materiaal in het scheppen, herschikken en creëren van iets nieuws. Dat alles ondersteunt het rollenspel.

Ze observeren en ontdekken de buitenwereld en maken daarbij gebruik van al hun zintuigen.

Mogelijke materialen:

KUNST EN CREATIE:

- picknicktafels en andere verplaatsbare tafeltjes
- klembordjes en klemmen om papier vast te zetten op de tafels
- bordkrijt, stoepkrijt en een groot krijtbord dat aan de muur bevestigd wordt
- emmers, verfborstels en rolborstels ('doe alsof'-spel)
- knijpflessen om verf of water te spuiten op grote stukken papier
- een opbergbox gevuld met kosteloos materiaal
- een selectie van natuurmaterialen: dennenappels, kastanjes, zaagsel ...

MUZIEK:

De kinderen kunnen luisteren naar en reageren op een veelheid van geluiden, ritmes en liedjes. Ze kunnen muziek maken met stemgeluiden, lichaamsgeluiden, zang, handgeklap en percussie en met de materialen die ze vinden.

Ze kunnen al dan niet zelfgemaakte instrumenten gebruiken om hun gevoelens en gedachten uit te drukken.

Het is ook leuk om mee te doen met eenvoudige dansjes en spelliedjes.

Stimuleer de kleuters om naar de geluiden buiten te luisteren en ze te herkennen.

Materialen om op te slaan:

- een drumhoekje met daarin een potten- en pannenmobiel, stokken, omgekeerde metalen emmers ...

Materialen om op te tikken:

- oude cd's, aan een touwtje opgehangen aan hekken of takken
- buizen van verschillende lengte, bijeengebonden en op kinderhoogte opgehangen en een • tafeltennispaleet om erop te kloppen
- een mobiel met uit plastic, hout of metaal geknipte muzieknoden

Materialen om op te blazen:

- buizen, toeters ...

Materialen om mee te schrapen:

- automatten, een houten omheining, stokken om langs muren, boomstammen te schuren ...

Materialen om mee te klikken:

- een oude computermuis, opgehangen aan het snoer ...

Verder biedt een muziekspeelbox met muziekinstrumenten en liedjesboeken weer tal van andere mogelijkheden.

Bouw- en constructieruimte

In deze ruimte kunnen kleuters bouwen met o.a. modder, bakstenen en hout. Ook rollenspel kan hier aan bod komen: de kinderen kunnen er bijvoorbeeld schatten verstoppertjes of tunnels graven.

Materialen die je hiervoor kunt verzamelen:

- spaden met een stevige greep, truwelen, bakstenen, gewone grote stenen, houten blokken, stokken, zand en water, waterpistolen en bijbehorende doelen om op te schieten, knijpflessen, emmers, borstels ...
- grote bouwmaterialen zoals houten banken, grote stukken (hard en zacht) hout, planken, houten of plastic kratten, regenpijpen, plastic (afvoer)buizen, touwen, kartonnen dozen, wioldoppen, trekkarren, autobanden, stukken tapijt ...
- paardendekens, tenten ...
- natuurmaterialen zoals keien, twijgen, bladeren, veren, aarde en zand ...
- kiezelsteentjes, gravel, stro ...
- graafmachines, tractors, vrachtauto's met laadbak ...
- verkeerskegels, bouwvakkershelmen, overalls, gummilaarzen ...

*Wingate Community Nursery School,
County Durham, England*

Vrij vertaald uit het boek *Learning outdoors in the early years. A resource book.*
ISBN 1905093799

Vera Plessers
Vrije basisschool Neeroeteren